

ACADEMIA
REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

DOCUMENTE

PRIVIND

ISTORIA ROMÎNIEI

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

INTRODUCERE

VOL. II

MAY 1985

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

1956

Bibl. Instit. de inv. superior Sibiu
INV. Nr. 11702 : 19

CUPRINSUL

Diplomatica slavo-română
de DAMIAN P. BOGDAN

	<u>Pag.</u>
<i>Generalități</i>	5
Denumirea diplomatiei — 5. Caracterul și obiectul — 5. Diplomatica și celelalte discipline științifice auxiliare istoriei — 5. Nașterea și dezvoltarea diplomatiei — 6. Nașterea și dezvoltarea diplomatiei slavo-române — 6.	
<i>Izvoarele diplomatiei slavo-romine</i>	9
Vechimea — 5. Colecțiile și bibliotecile cu acte slavo-romine din R.P.R. — 5. Numărul — 10. Ediții de acte slavo-romine — 10.	
<i>Importanța, clasificarea și nomenclatura documentelor</i>	18
Importanța — 18. Clasificarea — 18. Acte. Scrisori. Scripturae — 18. Acte publice și private — 19. Acte de cancelarie — 19. Acte probatorii și dispozitive — 19. Acte, hrisoave și scrisori — 20. Scrisori deschise și închise — 21. Clasificarea actelor după conținut — 21. Nomenclatura actelor — 22. Caracterile externe și interne ale actelor — 32.	
<i>Geneza actelor</i>	32
Nașterea actului — 32. Formarea actului — 33. Redactarea actului — 35. Scrierea actului — 36. Când se scria actul? — 36. Luau parte martorii la scrierea actului? — 37. Revizuirea actului — 37. Întărirea actului — 37. Înminarea actului — 37. Formulările actelor — 38. Originea formularelor — 41.	
<i>Formele sub care s-au păstrat actele în decursul veacurilor</i>	42
Originale multiple — 42. Duplicate — 43. Neoriginale — 43. Acte menționate în cuprinsul altor acte — 44. Acte de întărire — 44. Acte sub formă de copii — 45. Acte sub formă de traduceri — 45. Formulare și inventare vechi de arhive — 46.	
<i>Caracterele externe ale actelor</i>	47
Materialul grafic — 47. Pielea — 47. Hirtia — 47. Fabricația — 48. Culoairea — 48. Formatul — 48. Sulurile — 48. Dimensiunea — 49. Palimpsestele — 49. Piatra — 49. Pana — 49. Pensula — 49. Linierea — 49. Cernelurile — 19. Vopselile — 49. Grafia — 50. Grămăticii actelor — 54. Corecturile, ștersăturile, răzuirile și adaosurile din acte — 62. Spații nescrise în acte — 63. Găuri făcute în acte prin tăietură — 64. Notele de pe verso actelor — 64.	

<i>Caracterele interne ale actelor</i>	66.
Limba — 66. Ortografia — 71. Formulele diplomatice — 74. Forma subiectivă și obiectivă — 75. Invocația simbolică — 76. Invocația verbală — 76. Intitulația — 77. Originea formulei — 82. Originea elementelor componente ale formulei — 82. Inscripția — 84. Salutația — 85. Arenga — 86. Promulgația — 90. Intervenția — 90. Narația — 91. Dispoziția — 97. Clauzele — 102. Sancțiunea — 103. Coroborarea — 110. Mențiunea ispravnicului — 111. Mențiunea redactorului actului — 112. Mențiunea grămăticului — 112. Data — 113. Era de la crearea lumii — 116. Era moastră — 117. Anul bisext — 118. Stilul — 118. Indictionul — 119. Crugul soarelui — 121. Crugul lunii — 121. Temelia — 121. Epacta — 122. Numărul de aur — 122. Sărbătoarea — 122. Numele zilei din săptămână — 123. Anul de domnie — 123. Exprimarea grafică a datei — 124. Locul — 127. Originea elementelor datei — 127. Omisțiuni și greșeli în dată — 128. Datarea actelor fără dată sau cu dată incompletă — 131. Mențiunea timpului pronunțării hotărârii din act — 131. Apreciația — 132. Urarea finală — 132. Subscrierile — 133. Subscrierea neautografă — 133. Subscrierea autografă — 135. Secrétaires de la main — 139. Martorii — 141. Pecetea — 145. Nomenclatura — 146. Materialul folosit — 146. Forma — 147. Dimensiunea — 147. Emblema — 148. Inscripția — 150. Pecetea cu două fețe — 153. Folosirea — 155. Locul — 158. Acte cu mai multe peceti — 158. Acte domnești cu două peceti — 159. Acte cu peceti străine — 159. Datarea actelor cu ajutorul pecetii — 160. Acte fără peceti — 160.	
<i>Actele false</i>	160
Diplomatica latină cu referire la Transilvania ✓	
(sec. XI—XV)	
de FRANCISC PALL	
<i>Denumirile generale ale documentelor</i>	228
<i>Formele în care ni s-au transmis documentele</i>	230
<i>Organizarea cancelariilor</i>	237
A. Cancelariile din Ungaria și Transilvania	238
Cancelaria regală ungară — 238. Cancelaria voievozilor Transilvaniei — 243. Comitetele secuilor și alți emitenți — 244. Cancelariile locurilor de adevire — 245.	
B. Cancelaria papală	251
<i>Categoriile de documente</i>	252
A. Documentele latino-ungare	254
Privilegiile — 254. Scrisorile deschise — 255. Scrisorile închise — 259. Actele notariale — 262.	
B. Documentele papale	263
Scrisorile — 263. Bulele — 264. Suplicile — 265. Socotelile de dijme — 268.	
<i>Caracteristicile interne ale documentelor</i>	268
A. Limba și stilul	268
Ortografia și fonetica — 269. Vocabularul — 270. Morfologia — 273. Sintaxa — 273. Stilul — 274.	
B. Redactarea	277
Forma de redactare — 277. Părțile constitutive — 279. Protocolul inițial. a) Invocația — 280. b) Intitulația — 280. c) Adresa — 286. d) Salutația — 288. Textul. a) Preambulul — 291. b) Notificația — 293. c) Expoziția — 294. d) Dis-	

	Pag.
poziția — 296. e) Sancțiunea — 297. f) Coroborația — 302. Protocolul final a) Data — 303. b) Aprecația — 310. c) Urarea finală — 311. d) Subscripția — 311.	
<i>Documentele false</i>	313
Verificarea actelor în cancelariile epocii — 313. Falsurile contemporane — 315. Falsuri moderne — 318.	
<i>Incheiere</i>	319

Din sigilografia Moldovei și a Țării Românești

de EMIL VÎRTOSU

<i>Introducere</i>	333
<i>Sigiliul domnesc</i>	333
Sigiliul domnesc în Moldova și în Țara Românească — 333. Sigiliul de maie- state — 354. Sigiliul inelar — 356. Sigilii cu însemne străine — 363. Sigilii cu textul în limba otomană — 366. Păstrătorul sigiliilor — 368. Ceara și tușul — 374. Făurirea tiparelor sigilare — 382. Soarta tiparelor sigilare — 385. Falsuri sigilare — 391.	
<i>Cosigilarea actelor domnești</i>	405
<i>Alte sigilii</i>	437
Sigilii de târguri și orașe — 437. Sigilii de târguri și orașe din Moldova — 461. A. Sigiliul orașului Baia — 461. B. Sigiliul Romanului — 475. C. Sigiliul Sire- tului — 476. D. Sigiliul Birladului — 477. E. Sigiliul Tîrgului Piatra — 478. F. Sigiliul Botoșanilor — 480. Sigilii de târguri și orașe din Țara Românească — 482 A. Sigiliul Cimpulungului — 482. B. Sigiliul Tîrgoviștei — 492. C. Sigiliul Argeșului — 494. D. Sigiliul Rîmniceului — 496. E. Sigiliul Bucureștilor — 498. Sigilii iconografice de mari dregători din Moldova și din Țara Românească — 501. A. Marii bani ai Craiovei — 510. B. Marii vornici ai Țării Românești — 515. C. Alte sigilii — 524. D. Marele spătar (hatmanul) al Moldovei — 525. E. Vor- nici de poartă din Moldova — 527. Sigiliul ... deget — 529. Monede ... sigi- lare — 533. Falsuri sigilare în acte particulare — 535.	

Sigilografia cu referire la Transilvania

(pînă la sfîrșitul sec. al XV-lea)

de SIGISMUND JAKÓ

<i>Introducere</i>	561
<i>Pecetea, originea și evoluția întrebuințării peceții, conceptul peceții autentice</i>	563
Sensurile cuvîntului pecete — 563. Începuturile folosirii peceții în Ungaria medievală — 563. Conceptul peceții autentice — 564.	
<i>Tiparele de peceți</i>	566
Gravorii tiparelor de peceți — 566. Materialul tiparului peceții — 567. a) tehnica gravării — 567. b) forma tiparelor de peceți — 568. Paza tiparului — 569. a) paza peceților regilor Ungariei — 568. b) paza peceților locurilor de adevărire — 569. c) paza peceților orașenești — 570. d) distrugerea tiparelor de peceți — 570. e) schimbări de peceți — 570. Falsificările de peceți — 572.	
<i>Punerea peceții</i>	573
Punerea peceții ca act final al emiterii documentului — 573. Procedee neregle- mentare în punerea peceții — 574. a) folosirea de peceți străine — 575. b) cazuri de sigilare cu pecete deosebită de cea menționată în formula de pecet- luire — 575. c) peceți multiple — 575. d) controlul peceluirii și răspunderea pentru respectarea procedurii legale de sigilare — 576. Slujbașii sigilatori — 576. Taxele de peceluire — 577.	

<i>Categoriile de peceti și modurile de fixare a pecetilor</i>	578
Bule metalice și peceti de ceară — 578. a) bulele metalice — 578. b) bula de plumb — 579. c) pecetile de ceară — 579. d) forme de peceti — 580. Fixarea pecetii de document — 581. a) atirnarea pecetii de document — 582. b) aplicarea cerii pe document — 582. c) fixarea pecetii în document — 583. d) pecelluirea <i>cum capite sigilli</i> — 583. e) hirtia protectoare a imaginii pecetii — 583.	
<i>Imaginile de pe peceti</i>	584
Felurile de reprezentări — 584. a) pecetilede portret — 585. b) semnul distinctiv al posesorului — 586. Tipul heraldic — 586. a) folosirea blazonelor — 587. b) donatiile de blazon — 587. c) pecetile de gemă — 588. Inscriptiile pecetilor — 588.	
<i>Pecetile principalilor emitenți de documente privind Transilvania și întrebuințarea lor</i>	589
Diferențierea în folosirea pecetii — 589. Întrebuințarea pecetii de regii Ungariei — 590. a) pecetile folosite la sigilarea actelor solemne — 590. b) folosirea pecetii secrete — 591. c) folosirea pecetii mijlocii — 592. d) folosirea pecetii inelare — 592. e) folosirea pecetii regale judiciare — 593. Folosirea pecetii în cancelaria palatinului și a judeului curții regale — 593. Folosirea pecetii de voievozii Transilvaniei — 594. a) numărul pecetilor — 595. b) materialul pecetilor — 596. c) materiale pentru atirnarea pecetilor — 596. d) hirtia protectoare — 597. e) forma pecetilor — 597. f) reprezentările de pe peceti — 598. g) regulile întrebuințării deosebitelor peceti — 598. h) documente cu două peceti — 600. i) folosirea tiparelor străine — 600. Folosirea pecetii de vicevoievodul Transilvaniei — 600. a) numărul pecetilor — 601. b) materialul pecetilor — 601. c) materiale pentru atirnarea pecetilor — 602. d) hirtia protectoare — 602. e) forma pecetilor — 602. f) reprezentările de pe peceti — 602. g) regulile de întrebuințare a deosebitelor peceti — 602. h) documente cu două peceti — 603. i) folosirea tiparelor străine — 603. Întrebuințarea pecetii de către comiții secuilor — 603. Întrebuințarea pecetii de către locurile de adevverire — 604. Întrebuințarea pecetii de provincii, comitate, scaune, districte, orașe, tîrguri și sate — 605. a) prezentarea pecetilor provinciale — 606. b) întrebuințarea pecetii de către comitate — 608. c) întrebuințarea pecetii de către districtele românești — 609. d) întrebuințarea pecetii de scaunele săsești — 610. e) întrebuințarea pecetii de celelalte orașe și tîrguri — 610. Pecetile demnitarilor și instituțiilor bisericești — 618. Pecetile breslelor — 618. Peciile particulare — 618.	

~~11709/1977~~

~~SIBL. FAC. DE LINGVISTICA SI LITERATURA
INV. NR. 11812 Fi~~